

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Dumineca 24 Maiu st. v.
5 Juniu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 40.

ANUL XVII.
1881.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru Românii 2 galbeni.

Antoineta Tomașevsca.

Națiunea polóna e un'a din națiunile cele mai nefericite. Sfașiata în mai multe bucăți, ea plânge dureros. Inimici din afara, și fii rei din lăuntru produsera caderea ei. Dar deca nentelegearea și uneltirile unor fii ai sei i causara mulți ani de durere, ea a avut și are mulți fii, cari lupta până la desperațiune în interesul ei.

În acest zel esceleza nu numai barbații, ci istoria ni-a conservat și numele a câtorva femei, cari s'aș pus în șirul barbaților în luptele pentru salvarea nemiului lor.

Revoluțiunile, câte s'aș succedat în Poloni'a-rusésca, teatrul manifestațiunilor de durere, totodata aș ilustrat paginile istoriei polóne cu numele multor femei. Un'a dintre acele este și aceea, al cărei portret se vede pe pagina acést'a.

Antoineta Tomașevsca se nascu la 1814, deci eră numai de șese-spre-dece ani când erupse revoluțiunea din Varșovia. Petrunsa de simțul de libertate, ea numai decât grabi a se înrola între soldați, și fu primita într'un regiment de calareți.

Luă parte la multe lupte și facu minuni în ele prin curagiul seu, în cât primi titlul de locotenent și fu admirata de toți camaraziș sei de arme.

Revoluțiunea sufocata, și dâns'a trecu cu generalul Roland în Prussi'a, unde trupele revoluționare fure desarmate, dar și acolo continuă a se bucura de stim'a tuturor nu numai ca o aparițiune extraordinaria, dar mai ales pentru virtuțile sale patriotice naționale, a căror luptătoare a remas până la finea vieții sale.

I. H.

Antoineta Tomașevsca.

caus'a că ea se afla în stare binecuvântată, de atunci în toate zilele se tortură grozav. Noaptea e trezită din somn cu amenințarea, că în un cuart de ora va fi spânzурată; pe urma veni un preot invitând-o să-i spue totul promițându-i, că drept recompensa el va cauta a obține pentru ea o amănare, dacă nu cumva și preschimbarea pedepsei de moarte. Inse aceste torture morale ale caleilor lui Alesandru al III nu fura de ajuns; ea fu spânzурată în fia-care di, și în momentul când eră să-și deie sufletul, o dadeau jos din spânzурătoare, readucând-o în viața cu o barbara îngrigire. În o dimineață când se repetă din nou această scena, franghi'a fu pră tare strinsa și serman'a martira mai că muri sub acest tratament barbar. Poporațiunea din Petersburg care este deja iritata prin manifestul țarului, traiesce acum în cea mai mare indignare.

Jidanii din Rusia au devenit de câțiva timp victimele nihilistilor, cari rescolară poporațiunea în contra lor. În Beresowce, localitate din guvernamentul Cherson, evreii, de tem'a bandelor de casapi, și-au spart ei ănsuși geamurile de pe la case, și-au distrus mobilele și le-au aruncat pe strade. Bandele, sosind, creșura, că locuințele evreilor erau deja pradate și trecura înainte; aflând inse mai târziu despre această înșelatorie, venira a două a di din nou și comiseră cele mai mari pustiiri prin casele evreilor. Se dice că mulțime de evreii au fost raniți. Pagubele din Kiew se urca la aproape de trei milioane ruble. Două case de banca mai însemnate de acolo au suspendat plățile. Articollii de hrana s'au scumpit într'un chip enorm. Diuarelor polone li se comunica, că în Berdcesu au sosit 200,000 evrei din Kiew. Garnison'a a fost foarte sporita în acest din urma oraș. Cercetările începute asupra agitațiunilor contra evreilor au dovedit, că au luat parte la pradări o mulțime de funcționari și de comercianți creștini. Orașul Pensk a fost cu totul nimicit de foc.

Nemâncata 49 zile. Dacă dr. Tanner a putut să rabde fîmea în timp de 40 zile, nu-i mai puțin adevărat, că Henrieta Duver a putut să o suporte 49. Deosebirea între amândoi a fost, că cel d'ântăiu n'a făcut experiența de cât numai pentru a câștiga bani, pe când cea de a două, pentru a-și curmă zilele, satula de atâtea suferințe ce încercase. În timp de 39 zile ea n'a voit nici să bea apa, de atunci până la moarte-i gustă câte puțina apa în fia-care dimineață. Diuarele scriu că nu s'a pomenit femeia mai slabă ca dîns'a.

O iluminățiune cu lamp'a lui Edison. În ser'a dela 20 ale espiratei luni, Edison a arangiat în locuința sa „Menlo park“ o probă grandioasă de iluminățiune cu lamp'a sa. La această probă erau invitați a asistă lordul Mayor și consiliul municipal, precum și numeroase persoane de distincțiune din New-York. Scopul serbatorii avea naturalmente un caracter de speculațiune, de ore ce eră vorb'a ca „Edison electric light compani“ să obțina dela consiliul municipal din New-York autoritatea de a instala conductele sale de iluminare în stradele orașului. Onorabilii parinți ai orașului aveau să se încredințeze acum prin proprii lor ochi despre superioritatea sistemului de iluminare. Menlo park, spune raportorul diuarului „New-York Tribune“, eră pe cât se pôte întinde vederea, iluminat ca diu'a prin 300 de lămpi, și albeț'a această a luminii electrice eră moderată printr'o coloare galbenă. Edison esplică oșpeților sei tot aranjamentul și cu această se puse pe tapet și cestiunea pecuniară. El asigura, că tar'a unei lumini de 3 mii de becuri n'ar costă mai mult de 1.50 dolari, pe când acum aceeași tar'a de lumina cu gaz costa 2.25 dolari. S'au luat de asemenea mesuri pentru a evita ori-ce pericol.

Ghicitura triumfiulară de Demetriu Pruneș.

Cuvântul întreg ne represintă un regat asiatic. Stergînd ultim'a literă, ne rămîne un sat român din comitatul Caraș-Severin.

Stergînd ieră o literă din stîng'a, ne rămîne un verb ajutător în indicativ, timpul presinte antai'a persoanei în singur.

Lasînd afara încă o literă, ne rămîne o consonantă.

Termnul de deslegare e 14 iunie. Ca totdeauna, și de asta-data se va sorti o carte între deslegatori.

Deslegarea ghiciturei de șac din nr. 16:

Adio, țer'a mea frumoasă,
Ah! Ardél, Ardél iubit;
Mama dulce, credincioasă,
Ce pe sinu-ți m'ai nutrit.
Eu me duc, me duc departe
Și te las cu piept ranit;
Inimio'r'a-mi inse bate,
Arde'n foc neconținut.

Bine au deslegat'o dîmnelle și domnișorele Emilia Onciu n. Clavoșchi, Aloisia Țarina, Emilia Clușdar n. Farcaș, Lucreția Munteanu, Eufrosina Sanzian, Berta Câmpian, Ecaterina Musteți, Eufemia Duma, Emilia Pop n. Marcus, Iosefina Popescu, Laura Pop, Rosalia Lazar, Amalia Crișanu, Cornelia Raduț, Minodora Nicșunescu, Maria Popoviciu, Zenobia Dimbu, Agapia A'esandrescu, și dñii Ioan Strimbeu, Victor Dredeanu, Ioan Coza, Ioan Moldovanu, N. Busa, Andreiu Pop.

Premiul l'a câștigat dșor'a Agapia Alesandrescu în Gur'a-Riului.

Din caus'a serbatorilor tipografi'a rămînd închisă două zile, nrl viitor al foii noastre va apăre duminică. Nrul de joi se va suplini mai târziu.

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCANU.

LOC DESCHIS.

Rumänische Kunst - Dichtungen

übersetzt von

THEOCHAR ALEXI.

Prețul unui exemplar 1 fl.

Un destin fatal a voit ca această publicațiune să apară tot de-odată cu opul

Rumänische Dichtungen

de

SYLVA CARMEN.

Fatalitatea a mers și mai departe și a dispus, ca ambele publicațiuni să pörte aproape unul și același titlu, provocând astfel presupunerea, că și cuprinsul lor ar fi unul și același.

N'am avut nici odata cutezanța de a pune în comparațiune cartea editată de noi cu opul eșit din o pēna ilustra și augusta.

Totuși inse ne luăm voi'a de a recomandă, ca un studiu interesant, cetirea publicațiunii noastre. Se pôte comandă la toate librăriile, precum și la subsemnații.

LÖW GERULA & Comp
Tipografi-Editori Brașov.